

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa A.K.
przeciwko W.K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 maja 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adwokat J.K. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) powiększoną o należną kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 28 maja 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda A.K. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z 25 października 2019 r. w sprawie przeciwko W.K. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 260 § 1 w zw. z art. 302 § 2 k.c., art. 898 § 1 k.c., art. 316 k.p.c., art. 98 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na to, że dotychczasowe ugruntowane orzecznictwo sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, a także sama treść przepisów, pozostaje w całkowitej opozycji do stanowiska przyjętego przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym orzeczeniu. Zdaniem skarżącego prawidłowe zastosowywanie w sprawie norm art. 302 § 2 k.c. i art. 260 k.c. powinno prowadzić do wniosku, że pozwany zobowiązany był do wykonania remontu nieruchomości będącej przedmiotem darowizny, a uporczywie uchylając się od tego obowiązku, dopuścił się rażącej niewdzięczności wobec powoda jako darczyńcy, a ten brak działania pozwanego godził w dobro powoda i realnie zagrażał zdrowiu i życiu powoda i jego rodziny.

5. Dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14; z 5 kwietnia 2019 r., IV CSK 412/18; z 9 kwietnia 2018 r., I CSK 725/17). Nie wystarcza przy tym oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie

spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/05).

6. Skarga kasacyjna powoda nie zawiera przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Sąd Apelacyjny wskazał, że skarżący domagał się zobowiązania pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na jego rzecz prawa własności nieruchomości, położonej w obrębie miejscowości W., darowanej pozwanemu. W ocenie Sądu drugiej instancji w okolicznościach niniejszej sprawy nie została spełniona przesłanka rażącej niewdzięczności, o której mowa w art. 898 § 1 k.c. W oświadczeniu o odwołaniu darowizny złożonym przez powoda wskazano, że dom będący przedmiotem darowizny ulegał zniszczeniu oraz brak jest działań pozwanego, aby go wyremontować. Przeprowadzone w sprawie dowody nie uzasadniają oceny, że wskazane przyczyny odwołania darowizny dowodzą rażącej niewdzięczności pozwanego. Działania czy zaniechania pozwanego nie były nacechowane złą wolą, a wynikały z niedostatecznych środków finansowych, aby przeprowadzić remont domu. Pozwany dokonywał napraw i remontów na przedmiotowej nieruchomości, a jako brat powoda nie jest i nie był zobowiązany do zapewnienia powodowi mieszkania, ani też nie ciążył na nim obowiązek zapewnienia powodowi odpowiednich warunków życia.

Skarga kasacyjna ogranicza się w istocie do zanegowania oceny Sądu drugiej instancji, że w sprawie nie została wykazana przesłanka rażącej niewdzięczności obdarowanego i przedstawienia własnej oceny sprawy przez skarżącego. Poza podaniem własnej oceny rozstrzygnięcia powód nie wskazał jednak obiektywnych okoliczności wskazujących, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, widocznego bez konieczności głębszej analizy, naruszenia przepisów prawa, które prowadziło w konsekwencji do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Skarżący podał, że poglądy przedstawione przez Sąd Apelacyjny są rozbieżne z ugruntowanym orzecznictwem sądów powszechnych i Sądu

Najwyższego oraz poglądów doktryny. Powyższe nie przekonuje jednak o występowaniu w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., ponieważ skarga kasacyjna - w ramach wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem - nie zawiera wskazania na żadne rozbieżne orzeczenia sądów ani przykładów wypowiedzi w doktrynie. Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego samodzielna analiza orzecznictwa i doktryny prawniczej i poszukiwanie okoliczności świadczących o konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a o kosztach postępowania kasacyjnego orzec zgodnie z art. 102 k.p.c.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu powoda za pomoc prawną udzieloną w postępowaniu kasacyjnym orzeczono zgodnie z art. 29 § 1 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze w zw. z § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.